

Corolar stilistic al unității în diversitate

Carmen Popa

Dedicat creației vocal-simfonice contemporane autohtone, CD-ul cu numărul 17 al *Antologiei Muzicii Românești* (p. catalog 92) relevă, prin cele patru opusuri propuse, o expoziție de piese rare, corolar stilistic al unității în diversitate și în același timp un autentic și fascinant exercițiu de liberă *exprimare în și prin muzică*.

CD-ul se deschide cu *Cele șase peceti* - cantată pentru cor mixt, soliști și mediu electroacustic de Maia Ciobanu, o lucrare amplă (25:38), care are ca text Capitoul 6 din Apocalipsul Sf. Ioan, cel în care sunt descrise "momentele terifiante" ale deschiderii primelor șase peceti. Autoarea aduce precizări esențiale cu privire la geneza opusului: „Deși

inspirația religioasă rămâne covârșitoare, nașterea acestei lucrări (...) a fost declanșată de vârtejurile care contorsionau mediul social-politic românesc după 1989. Era în 1990, după ceea ce crezusem că a fost Revoluție (...); în 1990, anul demarării marilor afaceri, ale marilor averi ale tranziției pe care doar jertfa atâtor tineri nevinovați o făcuseră posibilă; anul când dezamăgirea și furia erau imense (...), când tot ce

vedeam, tot ce auzeam, tot ce citeam părea să se desfășoare ca într-o Apocalipsă. O stare sufletească insuportabil de aproape viziunii Sf. Ioan m-a <ajutat> să compun *Cele șase peceti*." În paginile cantatei sacrul interferează profanul, eroicul intră în haloul tragicului, înscriindu-se într-o spirală ce atinge un moment mistic culminant. Este momentul „plângerii celor martirizați întru Hristos”, scăldat în seninul unei

omofonii (pe „La”), cutremurător în contextul apocaliptic dat. Construcția lucrării, învăluită de aura estetică a proporțiilor desprinse dintr-o „variațiune” a sirului lui Fibonacci (1, 2, 3, 2, 5, 8), calchiază textul Sf. Ioan, astfel încât deschiderea celor 6 peceti să se încadreze într-un spațiu ideal articulat. Într-un survol de evadare metastilistică, volutele limbajului spectral (al armonicelor naturale) înveșmăntează în mod aplicat, sugestiv, ieșit din tipare, textul biblic, accentuând dramatismul până la trăiri coplesitoare. Mirajul înlănțuirii și suprapunerii turbioanelor spectrale, formate pe diferite fundamentale (Mi, Si, Sol, Sol#, Re, Fa#...) relevă specificitatea conținutului fiecărei peceti, precum și intrarea în scenă a celor patru călăreți ai Apocalipsei, fiecare cu altă misiune, însoțiți de o simbolistică immanentă, aspecte surprinse prin culori sonore vibrante, semnificative. Pe fundal, mediul electroacustic redimensionează spațiul, timpul și electrizează vibrația, generând un șuvoi de energie ce imprimă o cursivitate specială muzicii. Finalul rămâne deschis, în așteptarea ultimei peceti – cea de-a șaptea. Varianta interpretativă eclatantă a Corului Academic Radio și a soliștilor, sub bagheta remarcabilului Ciprian Țuțu împlinesc o creație și un act artistic de excepție.

Lucrarea *Incantații* a Diane Dembinski-Vodă, un opus concertant pentru nai, cor mixt și orchestră de coarde (9:03), a fost prezentat cu succes în primă audiție în cadrul S.I.M.N. 2023, în interpretarea Denisei Gagi (nai) – cea care i-a și sugerat autoarei compunerea acestuia, a Orchestrei „Concerto” a U.N.M.B., dirijor Bogdan Vodă și a Corului U.N.M.B., dirijor Florian Costea. Evoluția dezinvoltă, plină de prospețime și entuziasm a acestora a contribuit la o remarcabilă prezentare. Aspectele ludic-simbolice ale lucrării se relevă prin suplețea alternanței tentelor lirice cu cele dramatice, a episoadelor solistice ale naiului cu cele ale ansamblului coral sau ale orchestrei ori a momentelor plenare de tutti. Structurată în cinci secțiuni pe baza a diferite scări modale, piesa se impune printr-un ethos specific, paleta timbrală îmbogățindu-i semnificațiile. Naiul-solist tinde spre sonoritățile flautului japonez *shakuhachi*, brăzdând atmosfera prin spectaculoase *glissando*-uri de tip *flash* și prin emisii de mare efect, cu rol special în mesajele incantatorii sau în crearea unei anume atmosfere. Suportul literar al lucrării este constituit din selecțiuni din „Cântarea cântărilor”, prinse în mod inspirat de compozitoare într-un text „cu o anume coerență dramaturgică”. În

atare context, „Cântecul lui Solomon” evidențiază, în mod deosebit, partitura solistică (de această dată) a orchestrei, care are în componență și câteva instrumente de percuție, ce schimbă în mod semnificativ timbrul general, nuanțând mesajul. *Incantațiile* Diane Dembinski-Vodă farmecă, încântă, eliberează energii.

Cantata *Anti-Schisma Laudatio* (16:30) aparținând compozitorului Christian Alexandru Petrescu este, conform prezentării autorului „o Laudă adusă lui Dumnezeu prin mijloacele care pot fi utile celor trei religii monoteiste: mozaismul, creștinismul și islamul. De aceea, în cadrul acestei lucrări se întâlnesc texte în ebraică, greacă, arabă, română sau/și italiană”.

Originalitatea abordării Sacrului printr-un mănunchi de graiuri asociat în plan muzical cu un limbaj generat de o inedită „coabitare” a mai multor sisteme sonore reprezentative din istoria artei sunetelor, precum modalismul diatonic și cromatic, tonalul și serialul dodecafonic, fac din această lucrare o creație de referință. Sunt cultivate cu persuasiune, pe orice palier de comunicare, punțile care unesc.

Din perspectivă formală, cantata este alcătuită din opt secțiuni, încadrate simetric de o introducere și o codă asemănătoare, aspect care reliefează atribute estetice semnificative. Același cult pentru Frumos e demonstrat de autor în știința de a releva splendoarea vocii umane, atât prin intermediul partiturii soliștilor cât și prin cea a ansamblului coral. Această opțiune conferă strălucire și ardoare muzicii. De asemenea, complementaritatea demersurilor componistice augmentează complexitatea lucrării și emoția puternică pe care o transmite.

Concluzia rostită de compozitor e celebrată prin muzica sa – „Lauda și iubirea pentru ceea ce reprezintă – pentru o mare parte a lumii - Speranța și Siguranța existenței însăși, pot fi motivul unei profunde comuniuni interumane.”

Interpretarea ține de superlativ – Orchestra „Concerto” a UNMB, dirijor Bogdan Vodă, Corul UNMB, dirijor Florian Costea și soliștii Șerban Oliver Șuşnea - contratenor, Cristina Fieraru - soprană, Andreea Elena Păduroiu - mezzo-soprană, Dan Macavei - bariton.

Concertul-fantezie pentru orgă, orchestră și grup coral mixt *Trei lucruri minunate* („Wir lieben sehr in Herzen”) de Dan Buciuc este un opus amplu (27:48) triplu articulat. Partitura a fost încredințată unei distribuții alese: Orchestra Națională Radio, dirijor Mihai Agafița, Corul

Academic Radio, dirijor Ciprian Țuțu și Eduard Antal – orgă. Primele două secțiuni au în comun splendide inserții provenite din folclorul românesc (reflectând afinitățile compozitorului cu tradiționalul autentic), împletite cu un ostinato al metricii tumultuoase a aksak-ului (un ritm/metru caracteristic folclorului bulgăresc, ce se regăsește și în folclorul nostru, în zonele de sud/sud-est), pe fondul unui ostinato armonic asigurat de orgă. Metalimbajul ales de autor e sugestiv și spectaculos deopotrivă. Sintezele inspirate, stabilite între melodie-ritm-armonie, folclor-creație academică și sacru-laic, imprimă un farmec și o dinamică deosebită lucrării. Cea de-a treia secțiune, cu caracter quasi-concluziv, propune, prin textul unui „faimos” madrigal renescentist al lui Daniel Friderici - „Trei lucruri minunate” - căruia îi dă glas un grup coral mixt, o quasi-rezolvare. Ironia, rostită prin intermediul unui autentic limbaj madrigalesc, completează bogata paletă categorială și stilistică a lucrării, al cărei final ludic-interactiv rămâne suspendat pe un acord major-minor, pe sol, în sonoritățile orgii... „rămâne așa! Adică cum?”

CD-ul 17 al *Antologiei Muzicii Românești*, prin creațiile vocal-simfonice cuprinse, e un cadou special făcut muzicii românești.

SUMMARY

Carmen Popa

A stylistic corollary of unity in diversity

Dedicated to contemporary vocal-symphonic creation, the CD number 17 of the *Anthology of Romanian Music* reveals, through the four proposed works, an exhibition of rare pieces, a stylistic corollary of unity in diversity and at the same time an authentic and fascinating exercise of free expression in and through music. Due to the works included, composed by Maia Ciobanu, Diana Dembinski-Vodă, Christian Alexandru Petrescu and Dan Buciu, the sound document represents a special gift to Romanian music.